

Objaśnienia wartości przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Moryń na lata 2012 – 2026

Dane zawarte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Moryń na lata 2012-2026 oparte są na analizie założeń pod kątem zachowania stabilności finansowej Gminy, dotyczących kształtowania się takich parametrów budżetowych, jak:

- 1) wysokość deficytu,
- 2) wynik operacyjny rozumiany jako różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi w kontekście przepisu art. 242 ustawy o finansach publicznych, który wprowadza zasadę bilansowania się budżetu operacyjnego począwszy od 2011 r.,
- 3) poziom zadłużenia w aspekcie obowiązujących i przyszłych norm ostrożnościowych;
- 4) koszty obsługi długu w kontekście ryzyka stóp procentowych w związku z niestabilną sytuacją na rynkach finansowych.

Okres, na jaki została sporządzona Wieloletnia Prognoza Finansowa jest zgodny z art. 227.ust 2 uofp, który mówi że musi ona obejmować okres na który zaciągnięto lub planuje się zaciągnąć zobowiązania. W związku z tym, że w roku 2011 Gmina Moryń wyemitowała obligacje 16-letnie, Wieloletnia Prognoza Finansowa obejmuje lata 2011-2026.

Podstawowe wskaźniki zadłużania i obsługi zadłużenia Gminy od roku 2014 ulegają zmianie. Do 2013 roku dług samorządu może kształtować się do poziomu 60% dochodów, zaś spłata zobowiązań nie może przekraczać 15% dochodów.

Od roku 2014, samorządy wyliczają indywidualny wskaźnik, który opiera się na możliwości obsługi zadłużenia z tytułu rat kredytów i odsetek w odniesieniu do dochodów, który nie może być większy niż średnia arytmetyczna dla poprzednich trzech lat wynikający z relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszonych o wydatki bieżące, przez dochody ogółem budżetu.

Metodyka sporządzania wieloletniej prognozy finansowej wynika z konieczności takiego kształtowania polityki budżetowej, która prowadzi do zachowania w/w zasady. Opiera się ona na przyjęciu następujących wyliczeń:

Dochody ogółem

$$\begin{aligned} & - \text{Wydatki bieżące bez odsetek i prowizji od zaciągniętych i planowanych zobowiązań} \\ & \quad + \text{nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych powiększona o wolne środki} \\ & \quad = \text{Środki do dyspozycji na obsługę długu i wydatki majątkowe} \\ & \quad \quad - \text{spłata i obsługa długu} \\ & \quad = \text{ŚRODKI DO DYSPOZYCJI NA WYDATKI MAJĄTKOWE} \\ & \quad \quad - \text{Wydatki majątkowe} \\ & \quad = \text{nadwyżka/deficyt środków finansowych} \\ & \quad \quad + \text{kredyty/pożyczki/obligacje} \\ & \quad = \text{WYNIK FINANSOWY BUDŻETU} \end{aligned}$$

Takie ujęcie obrazuje sytuację finansową Gminy oraz pozwala na ocenę zdolności kredytowej i analizę możliwości inwestycyjnych. Prezentuje również przepływy środków pieniężnych w kolejnych latach.

1. Dotyczy dochodów lat 2012 - 2026 wykazanych w poz. 1:

Objaśnienia:

Dochody bieżące dla lat 2012-2026 określono w oparciu o ich przewidywane wykonanie z roku 2011 i plan roku 2012, zwiększając je corocznie w oparciu o zakładany poziom wzrostu uwarunkowany specyfiką dochodów i możliwościami ich zwiększania.

Dochody majątkowe ustalono wg planowanych wpływów ze sprzedaży mienia, oraz z tytułu dochodów otrzymanych jako refundacje wydatków poniesionych w ramach zadań inwestycyjnych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej i środków zewnętrznych.

Niepewność, co do tempa wychodzenia ze spowolnienia gospodarczego i związane z tym ryzyko odchylenia faktycznych poziomów wskaźników makroekonomicznych kształtujących dochody i wydatki budżetowe od wielkości prognozowanych, powodują, że podstawą opracowania budżetu na rok 2012 i Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2012-2026r. były:

- 1) parametry makroekonomiczne:
 - a) dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna): 102,8%,
 - b) dynamika realnego Produktu Krajowego Brutto: 104,0%,
 - c) dynamika realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej: 102,9%,
 - d) dynamika wzrostu przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej: 101,3%.
- 2) stawki podatków i opłat lokalnych na poziomie niewiele mniejszym od górnych stawek kwotowych w 2012 r. określonych przez Ministra Finansów w drodze obwieszczenia;
- 3) czynsze za grunty i lokale - zgodnie z zasadami polityki czynszowej.

Przewiduje się, że dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2012 będą niewiele wyższe od planowanej kwoty dochodów z PIT w 2011 r. W zakresie podatków i opłat lokalnych, szczególnie podatek od nieruchomości stanowi stabilne źródło dochodów podatkowych. W 2012 r. zakłada się kontynuowanie wzrostowego trendu wpływów z tego podatku. Podstawą będzie coroczny wzrost stawek podatkowych, poszerzenie bazy podatkowej poprzez zwiększanie powierzchni podlegającej opodatkowaniu w dotychczasowym tempie oraz utrzymywanie na wysokim poziomie ściągальności podatkowych m. in. poprzez podejmowanie czynności w celu windykacji zaległości podatkowych.

Dochody z gospodarowania mieniem gminnym obejmują w szczególności wpływy z najmu i dzierżawy mienia, opłaty za zarząd, użytkowanie wieczyste nieruchomości. Przewiduje się, że w roku 2012 możliwy jest wzrost dochodów z tego tytułu, jak również poprawy ściągальności należności w tym zakresie.

Zgodnie z art. 235 ustawy o finansach publicznych dochody dzieli się na: dochody bieżące i dochody majątkowe.

Na dochody bieżące składają się:

- 1) wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych,
- 2) wpływy z opłat: skarbowej, targowej, innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów, np. adiacenckiej, za zajęcie pasa drogowego, za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, w wysokości,
- 3) udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,
- 4) subwencje ogólne,
- 5) dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych,
- 6) dotacje celowe z budżetu państwa,
- 7) dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich,
- 8) dotacje na zadania zlecone w wysokości,
- 9) dotacje na zadania powierzone,
- 10) pozostałe dochody należne gminie,

Na dochody majątkowe składają się:

- 1) dochody ze sprzedaży majątku,
- 2) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności
- 3) dotacje i środki na finansowanie wydatków z udziałem środków europejskich,
- 4) środki zewnętrzne pozyskane z innych źródeł (np. od ANR).

Dochody bieżące odgrywają istotną rolę dla finansów gminy, dlatego że Gmina nie będzie mogła uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące będą przekraczać dochody bieżące (art. 242 uofp). Gmina ma ograniczone możliwości w zakresie maksymalizacji dochodów bieżących. Tempo wzrostu wydatków bieżących, zwiększający się zakres zadań własnych gmin, coraz większy udział wydatków sztywnych, planowany wzrost podatku VAT, utrzymanie wydatków bieżących na poziomie niższym lub też równym dochodom bieżących, będzie skutkowało koniecznością rezygnacji z niektórych wydatków lub zmniejszenie zakresu realizacji zadań gminy.

2. Dotyczy wydatków lat 2012-2026 wykazanych w poz. 2:

Objaśnienia:

Realizacja budżetu przez Gminę w 2012 r. wymagać będzie determinacji związanej z koniecznością racjonalizacji wydatków bieżących. Jednocześnie w planowaniu wydatków w perspektywie najbliższego roku i w kolejnych latach należy uwzględnić konieczność pełnego zabezpieczenia środków na wydatki obligatoryjne nałożone ustawami, czy zawartymi przez Gminę umowami długofalowymi. Pełne finansowanie muszą mieć zapewnione takie wydatki, jak: koszty obsługi długu, wynagrodzenia i pochodne, koszty mediów i usług komunalnych.

Konieczne będzie zwiększenie dyscypliny budżetowej w zakresie tych kategorii wydatków, m. in. poprzez rygorystyczne respektowanie zasady oszczędności, zdefiniowanej w art. 44 ustawy o finansach publicznych, jako uzyskiwanie najlepszych efektów z danych nakładów.

W budżetowaniu na następne lata niezbędne będzie ograniczenie dynamiki wydatków bieżących. Przewiduje się, że kwota planowanych wydatków bieżących poza wydatkami obligatoryjnymi na rok 2012 będzie wyższa o ok. 4,2% od przewidywanej do realizacji w 2011 r. Ograniczenie wzrostu w latach następnych winno w szczególności dotyczyć wydatków bieżących związanych z zadaniami o charakterze fakultatywnym.

Ograniczenia dla wydatków bieżących w 2012 r. i w latach następnych wynikają też z konieczności respektowania - począwszy od 2011 r. i w warunkach obniżonych możliwości dochodowych Gminy Moryń- zasady zrównoważonego budżetu bieżącego, wyrażonej w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Pomimo ograniczenia możliwości budżetowych Gminy na skutek osłabienia tempa rozwoju gospodarczego oraz wyraźnego kryzysu strefy euro, strategicznym wyzwaniem zarządzania finansami Gminy w 2012r. i w kolejnych latach pozostanie generowanie odpowiednich środków na inwestycje i obsługę zadłużenia, w celu zapewnienia warunków finansowych dla realizacji przedsięwzięć w latach 2012-2015. Konstruując budżet inwestycyjny na 2012r. należało głównie zapewnić środki finansowe na: kontynuację inwestycji rozpoczętych, projektów realizowanych z wykorzystaniem środków z UE i innych środków zewnętrznych oraz na te zadania, dla których prowadzone są prace przygotowawcze związane z wykonaniem dokumentacji projektowej i uzyskaniem pozwoleń na budowę.

Wydatki w okresie 2013-2026 ustalono na poziomie wydatków z lat 2011 i planu wydatków roku 2012, oraz podobnie jak w przypadku dochodów, założono ich wzrost na poziomie około 3%. Uwzględniono i założono racjonalne zmniejszanie wydatków sztywnych, ze względu na konieczność obsługi zadłużenia w postaci odsetek, które w tej pozycji nie występują.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane dotyczą wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostkach budżetowych Gminy Moryń. Znaczący udział mają tutaj wynagrodzenia nauczycieli.

3. Dotyczy wyników budżetu lat 2012-2026 wykazanych w poz. 3:

Objaśnienia:

Wynik budżetu stanowi różnicę pomiędzy dochodami ogółem a wydatkami ogółem (art.217 ust 1 uofp). Wynik dodatki stanowi nadwyżkę, zaś ujemny stanowi deficyt budżetu. Takie ujęcie prezentuje poz. 28 WPF.

W roku 2012 zaplanowana nadwyżka wynosi 1.170.181 zł. Jest ona wynikiem zaplanowanych dochodów z tytułu refundacji za poniesione wydatki na zadania realizowane z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej.

Natomiast pozycja 3 WPF prezentuje wynik budżetu bez uwzględniania wydatków na obsługę długu. Jest to podyktowane koniecznością równoważnia budżetu oraz nową regułą określającą możliwości zadłużania jednostki samorządu terytorialnego wynikającą z art. 243 uofp.

Wynik budżetu po uwzględnieniu ewentualnej nadwyżki, przeznaczany jest na spłatę i obsługę zadłużenia i wydatki majątkowe.

4. Dotyczy przeznaczenia nadwyżki budżetu lat 2012-2026 wykazanych w poz. 4:

Objaśnienia:

Nadwyżka (planowana) z wykonania budżetu w latach 2012-2024 planowana jest na pokrycie obsługi zadłużenia lub też na finansowanie wydatków majątkowych.

5. Dotyczy przychodów roku lat 2012 - 2015 wykazanych w poz. 11:

Objaśnienia:

W roku 2012 planowane przychody wyniosą 999.700zł. Na kwotę powyższą składają się przychody z tytułu:

- a) preferencyjnych pożyczek na finansowanie zadań z udziałem środków z budżetu UE;
- b) przychodów z emisji obligacji na obsługę zadłużenia.

Ponadto w roku 2012 planowane są także przychody z tytułu wolnych środków (573.963zł), oraz przychody z tytułu spłaty pożyczki udzielonej w roku 2012 dla ZGKiM w Moryniu (110.000zł) co daje łącznie przychody w wysokości 1.683.663zł.

W latach 2012-2015 planowane przychody dotyczą zadań inwestycyjnych ujętych w wykazie przedsięwzięć, i tylko tych, których realizacja jest planowana ze środków UE.

6. Dotyczy rozchodów lat 2012-2026 wykazanych w poz. 7a i 8:

Objaśnienia:

Rozchody to głównie spłaty rat kapitałowych zaciągniętych zobowiązań - kredytów, wykup obligacji oraz pożyczki planowanej do udzielenia dla ZGKiM w Moryniu.

Zaplanowano także spłaty preferencyjnych pożyczek udzielanych przez BGK w Szczecinie na zadania objęte dofinansowaniem ze środków UE. Pożyczki te będą spłacone w momencie zwrotu środków, które stanowią dochody majątkowe budżetu Gminy Moryń. Zgodnie z art. 243 ust.3 uofp przy obliczaniu relacji obsługi zadłużenia, który nie może przekroczyć 15% dochodów budżetowych, dokonuje się wyłączenia spłat zobowiązań na zadania z udziałem środków z budżetu UE, lecz jedynie do 90 dni po zakończeniu projektu i otrzymania refundacji poniesionych wydatków ze środków UE.

W latach 2012 i 2013 konieczne jest, aby dokonać spłat kredytów i pożyczek w wysokości wyższej niż wynika to z harmonogramów umów kredytowych, które także gwarantują taką możliwość. Jest to konieczne ze względu na perspektywę roku 2014 i kolejnych, w których to konieczne będzie wyliczenia indywidualnej zdolności obsługi zadłużenia. W założeniach tych przyjęto również możliwość i konieczność negocjowania warunków umów kredytowych i umów w sprawie emisji obligacji, w celu wydłużenia

okresów spłaty lub też prolongaty spłat. Tylko wtedy wskaźniki obsługi zadłużenia pozwolą na spełnienie warunku określonego w art. 243 uofp. W przeciwnym razie pojawią się problemy z uchwaleniem budżetów, gdyż nie zachowanie relacji, o której mowa w art.243 skutkuje brakiem możliwości uchwalenia budżetu.

Dlatego też tak ważne jest ograniczanie wydatków bieżących i zwiększanie dochodów, oraz każde działanie mające na celu takie prowadzenie polityki budżetowej, które zapewni stabilność budżetu i finansowania zadań ustawowych i inwestycyjnych służących rozwojowi gminy i zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

7. Dotyczy długu publicznego na koniec lat 2012-2026 wykazanych w poz. 13:

Objaśnienia:

Planowane zadłużenie Gminy na dzień 31.12.2011 r. wyniesie 7.825,5 tys. zł, co stanowi 72,12% dochodów ogółem, przy maksymalnym poziomie zadłużenia 60%, zaś po uwzględnieniu wyłączeń z długu dotyczącego zadań z udziałem środków unijnych – 25,78%.

Zadłużenie w latach kolejnych będzie sukcesywnie malało. Założenia przyjęte w WPF dotyczące spłat zadłużenia i zaciągania nowych zobowiązań, będą determinowane możliwościami finansowymi i koniecznością zapewnienia zgodności budżetów i samej WPF z ustawą o finansach publicznych.

Wskaźnik obsługi zadłużenia (poz. 19) w latach 2012-2013 będzie kształtował się odpowiednio 22,92% i 15,43%. W latach kolejnych począwszy od roku 2014 wyznacznikiem możliwości zadłużania i obsługi zadłużenia będzie relacja określona w art. 243 uofp.